

کد کنترل

320

A

آزمون ورودی دوره دکتری (نیمه‌متمرکز) - سال ۱۴۰۰

دفترچه شماره (۱)

صبح جمعه

۹۹/۱۲/۱۵

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
سازمان سنجش آموزش کشور

«اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می‌شود.»
امام خمینی (ره)

رشته تاریخ و تمدن ملل اسلامی - (کد ۲۱۳۲)

مدت پاسخ‌گویی: ۱۲۰ دقیقه

تعداد سؤال: ۹۰

عنوان مواد امتحانی، تعداد و شماره سؤالات

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره
۱	مجموعه دروس تخصصی: - زبان عربی - تاریخ و تمدن ملل اسلامی	۹۰	۱	۹۰

استفاده از ماشین حساب مجاز نیست.

این آزمون نمره منفی دارد.

حق چاپ، تکثیر و انتشار سؤالات به هر روش (الکترونیکی و...) پس از برگزاری آزمون، برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز این سازمان مجاز می‌باشد و با متغلیین برابر مقررات رفتار می‌شود.

* داوطلب گرامی، عدم درج مشخصات و امضا در مندرجات جدول ذیل، به منزله عدم حضور شما در جلسه آزمون است.

اینجانب ..... با شماره داوطلبی ..... با آگاهی کامل، یکسان بودن شماره صندلی خود را با شماره داوطلبی مندرج در بالای کارت ورود به جلسه، بالای پاسخنامه و دفترچه سؤالات، نوع و کد کنترل درج شده بر روی دفترچه سؤالات و پائین پاسخنامه را تأیید می‌نمایم.

امضا:

■ ■ عین الأنسب للجواب عن الترجمة أو التعريب أو المفهوم (۱-۱۰)

۱- عین الصحیح:

- (۱) ﴿كُلَّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِمِقْدَارٍ﴾: هر چیزی نزد او به مقداری وجود دارد!
- (۲) ﴿تَوْفَنِي مُسْلِمًا وَّالْحَقْنِي بِالصَّالِحِينَ﴾: مرا با مسلمانان بمیران و به صالحان پیوند ده!
- (۳) ﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ﴾: قطعاً ما قرآنی عربی را نازل کردیم شاید شما تعقل کنید!
- (۴) ﴿وَلَا يَحْزَنكَ قَوْلُهُمْ، إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا﴾: و نباید کلامشان تو را اندوهگین کند زیرا تمامی عزت از آن خداست!

۲- «وَتَدَقُّ فِي مَرَأَى الرَّعِيَةِ عُنُقَهُ لِيَمُوتَ مَوْتَ الْمَجْرِمِينَ مُذَالًا!»:

- (۱) گردن او را در برابر چشمان رعیت می‌زنی تا همانند مجرمان، خوار و ذلیل بمیرد!
- (۲) گردن او را در برابر دیدگان رعیت قطع می‌کنی، تا همانند خدمتکاران مجرم بمیرد!
- (۳) در دید رعیت گردن تو باریک است، برای اینکه افراد پست همانند مجرمها می‌میرند!
- (۴) با گردن دراز آیینیه‌های مردم را خرد می‌کنی، تا مجرمان به هنگام مرگ با ذلت بمیرند!

۳- «تَوَمَّلْ أَنْ أَوْبَ لَهَا بَنَهَبٍ وَّ لَمْ تَعْلَمْ بِأَنَّ السَّهْمَ صَابَا!»:

- (۱) امیدوار است که همراه غنایم نزد او بازگردم و نمی‌داند که تیر در من کارگر افتاده است!
- (۲) آرزوی وی اینست که برای او با غارتی بیایم و حال اینکه نمی‌داند تیر او به هدف خورده است!
- (۳) به خود امیدواری می‌دهد که رجعت من همراه غنایم باشد ولی خبر ندارد که تیرها از کار افتاده است!
- (۴) بازگشت من با دستان پر برای او از جمله احلام وی است درحالی که خبر ندارد تیری مرا هدف قرار داده است!

۴- « خَلَفَ لَنَا عَرَبُ الْجَاهِلِيَّةِ تَرَاثًا كَبِيرًا مِنَ الْأَمْثَالِ وَ هِيَ عِبَارَاتٌ تُضْرَبُ فِي حَوَادِثٍ مُشَبَّهَةٍ لِلْحَوَادِثِ الْأَصْلِيَّةِ الَّتِي جَاءَتْ فِيهَا! »:

- (۱) مؤلفان عصر جاهلی میراث کبیری از مثلها را برایمان بجا می گذارند، و ضرب المثلها عبارتهایی هستند که در مناسبتهای مشابه ذکر می شوند!
- (۲) عرب جاهلی ضرب المثلهای بسیاری را بعنوان میراث ادبی بجای نهاده است، این مثلها در حوادث مشابه که حوادث اصلی را بخاطر می آورند ذکر می شوند!
- (۳) نوشته های عربی دوره جاهلی میراث عظیمی از ضرب المثلها را از خویشتن بجای گذاشته اند، و این ضرب المثلها در حوادث شبیه به حوادث اصلی مربوط به همان مثل بکار می روند!
- (۴) عربهای دوره جاهلی میراثی بزرگ از مثلها را برای ما باقی گذاشته اند، و این مثلها عبارتهایی هستند که در مورد حوادثی مشابه حوادث اصلی که درباره آنها سخن رفته بکار برده شده اند!

۵- « وَ الشَّيْبُ يَنْهَضُ بِالشَّبَابِ كَأَنَّهُ لَيْلٌ يَصْبِحُ بِجَانِبِهِ نَهَارًا! ». الأقرب من معنى البيت:

- (۱) مرا برف باریده بر پر زاغ / شاید چو بلبل تماشای باغ!
- (۲) شادی مکن از زادن و شیون مکن بر مرگ / زین گونه بسی آمد و زین گونه بسی رفت!
- (۳) فلا جزع إن فرّق الدهر بيننا / و كلّ فتى يوماً به الدهر فاجع!
- (۴) ينال الفتى في عيشه و هو جاهل / و يكدي الفتى في دهره و هو عالم!

۶- عَيْنُ الصَّحِيح:

- (۱) إِلَيَّ أَيُّهَا الْمُحَنِّكَ يَعُودُ الْأَمْرُ كُلُّهُ! به من که صاحب تجربه ام همه موضوع مربوط می شود!
- (۲) الْقِرَاءَةُ فَتَبَاحُثُ مِنَ آيَاتِ النَّجَاحِ! خواندن همزمان با مباحثه از ابزارهای موفقیت است!
- (۳) أَتُسَاعِدُنِي فِي النَّائِبَاتِ وَ أَظْلَمُكَ؟ كَلَّا! آیا در سختیها به من کمک می کنی تا به تو ستم کنم؟ هرگز!
- (۴) صَبْرُكَ وَ تَصَلُّ إِلَى أَهْدَافِكَ السَّامِيَةِ مِنْ أَسْبَابِ فَرْحِي! پایداریت تا زمانی که به هدفهایت برسی، از علل خوشحالی من است!

۷- « الْعَوَانُ لَا تَعْلَمُ الْخِمْرَةَ! ». يَدُلُّ الْمَثَلُ عَلَى أَنَّ .....

- (۱) الشَّيْخُ لَا يَتَعَلَّمُ مِنَ النَّأْثَى!
- (۲) الْمَرْأَةُ الْمُسْنَّةُ لَا تَحْتَاجُ إِلَى لِبْسِ السَّتْرِ!
- (۳) الْإِنْسَانُ الْمُحَنِّكَ لَا يَحْتَاجُ أَنْ يَتَعَلَّمَ الْمَبَادِي!
- (۴) الْإِنْسَانُ الْخَبِيرُ لَا يَحْتَاجُ إِلَى مَنْ يَعْلَمُهُ الشَّيْءَ الَّذِي يَتَّقَنَهُ!

۸- «در سال ۸ هجری نقض عهد قریشیان سبب شد لشکر اسلام بطرف مکه حرکت کند و بدون درگیری وارد این شهر شود و مردمانش با پیامبر (ص) بیعت کنند!»:

۱) في السنة الثامنة من الهجرة نقضت قريش لمعاهدتها و سبب هذا الأمر تحرك جيش الإسلام باتجاه مكة و دخل هذه المدينة بدون حرب و بايع الأهالي النبي (ص)!

۲) في السنة الثامنة من الهجرة أدى نقض قريش لمعاهدتها إلى أن يتحرك جيش المسلمين باتجاه مكة و يدخل هذه المدينة دون معركة و يبايع أهاليها النبي (ص)!

۳) عندما نكث أهالي قريش عهدهم في السنة الثامنة الهجرية تحرك جيش المسلمين نحو مكة و دخل البلد دون معركة و أخذ الأهالي يبايعون النبي (ص)!

۴) عندما نكثت قريش عهدها سبب الأمر أن يتحرك جيش الإسلام نحو مكة و أن يدخل هذا البلد بلحرب و الأهالي بايعوا النبي (ص)!

۹- «در دو قرن دهم و یازدهم بار دیگر توجه و علاقه به شناخت اسلام و تفکرات اسلامی در اروپا زنده شد»:

۱) في قرني العاشر و الحادي عشر تجددت الحياة للمرة الثانية للاهتمام بمعرفة الأفكار الإسلامية في أوروبا!

۲) أخذت الحياة تدبّ في أوروبا لثاني مرّة منذ القرنين العاشر و الحادي عشر لمعرفة الإسلام و الأفكار الإسلامية!

۳) في القرنين العاشر و الحادي عشر دبّت الحياة مرّة أخرى في الاهتمام بمعرفة الإسلام و الأفكار الإسلامية في أوروبا!

۴) أخذت الحياة تتجدّد منذ قرني العاشر و الحادي عشر في أوروبا مرّة أخرى للاهتمام بمعرفة الإسلام و الأفكار الإسلامية!

۱۰- «موفقیّت طرح توسعه روستایی و حمایت از معلولین و آموزش بهداشت، همگی بستگی به وجدان کاری هر فردی دارد!»:

۱) نجاح منشور التنمية الريفية و دعم المعاقين و التنقيف الصحي كلّها يرتبط بالضمير المهني لكلّ إنسان!

۲) إنّ النّجاح لمنشور التوسعة الريفية و حماية المعاقين و تعليم الصّحة كلّها ترتبط بضمير المهني للأفراد!

۳) توفيق مشروع تنمية الريف و حماية المعوقين في العمل و التعليم الصّحي يرتبط جميعاً بضمير كلّ الأفراد!

۴) إنّ التوفيق في مشروع التوسعة للأرياف و حماية المعوقين عن العمل و تنقيف الصّحة ترتبط جميعها بضمير الأفراد!

١٥- « و لا تُضَيِّعَنَّ حَقَّ أَخِيكَ اِتِّكَالًا عَلَى مَا بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ، فَإِنَّهُ لَيْسَ لَكَ بِأَخٍ مِنْ أَضَعْتَ حَقَّهُ! ». عَيِّنِ الْخَطَأَ:

١) تَضَيِّعَنَّ: فعل مضارع من باب تفعيل و معتلّ العين، مبنيّ على الفتح لوجود نون التوكيد، و فاعله الضمير المستتر فيه وجوباً

٢) أَخٍ: من الأسماء الخمسة و مجرور بالكسرة بحرف الباء، بأخ: جار و مجرور و شبه الجملة خبر مقدّم لفعل « ليس » و منصوب محلاً

٣) أَضَعْتَ: فعل ماضٍ من باب إفعال و معتلّ و أجوف، فاعله الضمير البارز، و الجملة فعلية و صلة للموصول « من » و عائدها ضمير الهاء في « حَقَّهُ »

٤) بَيْنَ (بَيْنَكَ): ظرف غير متصرف أو مفعول فيه للمكان و منصوب و متعلّقه محذوف، و شبه الجملة صلة للموصول « ما » و عائدها الضمير المستتر في المتعلّق المحذوف

١٦- « رَبِّهِ فَتِيَّةٌ دَعَوْتُ إِلَى مَا يورث المجدَ دائبًا، فأجابوا! ». عَيِّنِ الْخَطَأَ:

١) رَبِّهِ: حرف جرّ شبيهه بالزائد، رَبِّهِ: جار و مجرور و متعلّقهما محذوف؛ فتية: تمييز و منصوب

٢) دَعَوْتُ: فعل ماضٍ للمتكلم وحده، فاعله الضمير البارز، و الجملة فعلية و خبر للمبتدأ ضمير الهاء في « رَبِّهِ »

٣) يورث: مضارع من باب إفعال، معتلّ و مثال، فاعله الضمير المستتر فيه جوازاً، و الجملة فعلية و صلة للموصول « ما »

٤) أجابوا: ماضٍ من باب إفعال، معتلّ و أجوف و له الإعلال بالقلب، مبني على الضمّ، فاعله ضمير الواو البارز، و الجملة فعلية

١٧- « و ما كلّ من يُبْدي البشاشة كائنًا أَخَاكَ إِذَا لَمْ تُلْفِهِ لَكَ مِنْجَدًا! ». عَيِّنِ الْخَطَأَ:

١) تُلْفَ: فعل مضارع من باب إفعال، و من أفعال القلوب لليقين، فاعله الضمير المستتر فيه وجوباً، و ضمير الهاء مفعول به أول، و « مِنْجَدًا » مفعول به ثانٍ

٢) كائنًا: مشتق و اسم فاعل (مصدره: كون) و من النواسخ، اسمه الضمير المستتر فيه تقديره « هو » و خبره « أَخَا » و منصوب بالالف

٣) ما: حرف شبيهه « ليس » و من النواسخ، اسمه « كلّ » و خبره « كائنًا » و « أَخَا » خبر « كائنًا » و منصوب بالالف

٤) يُبْدي: فعل مضارع من باب إفعال، فاعله الضمير المستتر، و « البشاشة » مفعول به أول و « كائنًا » مفعول به ثانٍ له

- ١٨- « أَخْلَاقِي وَأَحْبَابِي ذَرُوا مِنْ حُبِّهِ مَا بِي مَرِيضُ الْعَشَقِ لَا يَبْرِي وَلَا يَشْكُو إِلَى الرَّاقِي ». عَيْنُ الْخَطَا:
- (١) أَخْلَاءُ: جمع تكسير (مفردة: خليل، مذكر)، معرب و ممدود و ممنوع من الصرف، منادى مضاف و منصوب بفتحة مقدرة
- (٢) ما: موصول عامّ، مفعول به و في محلّ نصب. بي: جار و مجرور و مع متعلّقهما المحذوف، شبه جملة و صلة للموصول « ما »
- (٣) ذروا: فعل أمر للمخاطبين، مجرد ثلاثي، معتل و أجوف (له إعلال القلب)، فاعله ضمير الواو البارز، و الجملة فعلية و جواب للنداء
- (٤) يَبْرِي: مضارع، مجرد ثلاثي، و أصله مهموز اللام، فاعله الضمير المستتر فيه جوازاً تقديره « هو » و الجملة فعلية و خبر للمبتدأ « مريض »

■ ■ عَيْنُ الْمُنَاسِبِ لِلْجَوَابِ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ (١٩-٣٠)

- ١٩- عَيْنُ الْخَطَا عَنْ دُخُولِ نُونِ التَّوَكُّيدِ عَلَى الْأَفْعَالِ:
- (١) يَا رَجَالُ؛ هَلْ تَتَهَوَّنُ عَنْ خَلْقٍ وَ تَأْتَنُ بِمِلْثِهِ!
- (٢) فَيَنْ بَعْدَكَ حَيْثُمَا عَاهَدْتَ أَمْرًا!
- (٣) أَلَا لَيْتَ الْغَافِلَاتِ يَخْرِجْنَ عَنْ طَرِيقِ الْغِي!
- (٤) وَ اللَّهُ لَسَوْفَ أَخْدَمُنَّكَ بِرَغْبَةٍ!
- ٢٠- عَيْنُ مَا يَدُلُّ عَلَى دَفْعَاتٍ وَقُوعِ الْفَعْلِ:
- (١) جَبِنَ الْمَرْءُ جَبْنَةً!
- (٢) لَعِبَ الْوَلَدُ لَعِبَةً!
- (٣) جَهْلَ الْقَارِئِ جَهْلَةً!
- (٤) حَسُنَ الصَّدِيقُ حَسَنَةً!
- ٢١- عَيْنُ مَا لَيْسَ فِيهِ مِنْ مَلْحَقَاتِ الْجَمْعِ السَّالِمِ لِلْمَذْكَرِ:
- (١) ﴿ وَ مَا أَذْرَاكَ مَا عَلَيَّوْنَ ﴾
- (٢) ﴿ عَنْ الْيَمِينِ وَ عَنْ الشَّمَالِ عَزِينَ ﴾
- (٣) ﴿ وَ مَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالَمُونَ ﴾
- (٤) ﴿ الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْآنَ عِضِينَ ﴾
- ٢٢- عَيْنُ عَائِدِ الصَّلَةِ ضَمِيرًا بَارِزًا:
- (١) هِيَ الدُّنْيَا، مِنْ رَفَعَتِهِ ارْتَفَعَ!
- (٢) الْعَاقِلُ هُوَ الَّذِي يَتَّعِظُ بِأَمْثُولَاتِ الدَّهْرِ!
- (٣) أَيْنَ جَارِي الَّذِي كَانَ رَفِيقَ أَيَّامِي!
- (٤) إِقْرَأِ الْبَيْتَيْنِ اللَّذَيْنِ قَدْ جَاءَا فِي هَذِهِ الصَّفْحَةِ!
- ٢٣- عَيْنُ الصَّحِيحِ (فِي عَمَلِ اسْمِ الْفَاعِلِ):
- (١) النَّاسُونَ الْعُيُوبَ فَائِزُونَ!
- (٢) يَا مُمَدًّا يَدِي؛ لَا تَتْرُكْهَا!
- (٣) الْغَيُومُ السَّوْدَاءُ مُمْطِرَةٌ الْأَمْطَارِ!
- (٤) قَائِلٌ أَنْتَ كَلِمَاتٍ لَسْتَ عَامِلًا بِهَا!

۲۴- عین «ان» حرفاً عاملاً:

- (۱) انما يشغل عن الآمال الدنيوية من يرى الجنة و النار أمامه!
- (۲) ان يكاد ليُبعد عن نفسه التخاذل لما تأمل في عواقبه!
- (۳) ان التقوى كمركب ذلول، يوصل أهله إلى الجنة!
- (۴) ان الدنيا إلا دار فناء و الآخرة دار بقاء!

۲۵- عین الصحيح (عن التوكيد):

- (۱) غيّرت مكان المقاعد كلّ في صالة الاستقبال!
- (۲) ذهب الحاجّ أجمع كلّهم لزيارة بيت الله الحرام!
- (۳) علّقت هاتين اللّوحتين كليهما على جدار غرفتنا!
- (۴) إنّ معلّمتنا نفسها قد زرعت بذور الأمل في قلوبنا!

۲۶- عین الخطأ:

- (۱) يومُ الجمعة صمت!
- (۲) يومُ الجمعة صمت فيه!
- (۳) يومُ الجمعة صمته!
- (۴) يومَ الجمعة صمت!

۲۷- عین العبارة التي تختلف عن بقية العبارات (في العامل و المعمول):

- (۱) سأل و أجبته المعلم!
- (۲) حيّوني و حييتُ الأصدقاء!
- (۳) أحبّني و أكرماني أبواهما!
- (۴) أعطيتُ و بخلوا إخواننا!

۲۸- عین الجواب الذي يكون « عسى » فيه من أفعال المقاربة فقط:

- (۱) عسى أن ينجح الطالبُ في الامتحان!
- (۲) ﴿ عسى أن يبعثك ربك مقاماً محموداً ﴾
- (۳) عسى أن ينجحوا الطالبُ في الامتحان!
- (۴) ﴿ عسى أن تکرهوا شيئاً و هو خيرٌ لكم ﴾

۲۹- عین ما يجوز فيه تقديم الحال:

- (۱) زميلي ناجحٌ ساعتاً!
- (۲) هو صديقي مجتهداً!
- (۳) ما أحسن الطالب ساعتاً!
- (۴) لا تعثوا في الأرض مفسدين!

۳۰- عین ما يجب نصب المستثنى:

- (۱) ما لي إلا آل أحمد شيعة!
- (۲) ﴿ و من يغفر الذنوب إلا الله ﴾
- (۳) تغيّرت أخلاق الناس إلا صديقك!
- (۴) ﴿ و لا يلتفت منكم أحد إلا امرأتك ﴾

۳۱- مهم ترین ویژگی عصر تیموری به لحاظ مذهبی کدام است؟

- (۱) گسترش نفوذ فقه‌های شیعی در دربار
- (۲) گرایش شدید امرای تیموری به تشیع
- (۳) گسترش تشیع در همه ایران و ماوراءالنهر
- (۴) ظهور نهضت‌هایی با گرایش‌های صوفیانه - شیعی

- ۳۲- شورش‌های عرب حوف در مصر دوره والیان عباسی در کدام مقوله جای می‌گیرد؟
 (۱) قبیله‌ای (۲) سیاسی (۳) مذهبی (۴) نژادی
- ۳۳- کدام گزینه درباره حوادث دوره ارغون خان درست است؟
 (۱) ایجاد پول کاغذی به نام چاو به تقلید از چینی‌ها
 (۲) سخت‌گیری به مسلمانان و سپردن زمام امور به یهودیان
 (۳) انجام اصلاحات اداری و مالی و سامان دادن به امور دیوانی
 (۴) اعلام مسلمانی و کوشش برای ایجاد مناسبات نیکو با ممالیک مصر
- ۳۴- کدام گزینه از پیامدهای تهاجم مغولان به سرزمین‌های اسلامی نیست؟
 (۱) سقوط خلافت سنی مذهب و مهیا شدن زمینه رشد تشیع
 (۲) فراهم شدن زمینه تأثیر متقابل فرهنگ و تمدن چینی و اسلامی
 (۳) رشد جماعت‌های غیرمسلمان چون مسیحیان و یهودیان در ایران
 (۴) از میان رفتن همه حکومت‌های محلی مسلمان در ایران و ماوراءالنهر
- ۳۵- کدام گزینه درباره مناسبات صفاریان با خلافت عباسی درست است؟
 (۱) دومین امیر صفاری از خلیفه عباسی منشور حکومت گرفت.
 (۲) هیچ اقدام عملی از جانب صفاریان برای مقابله با عباسیان صورت نگرفت.
 (۳) نخستین امیر صفاری برای مشروعیت بخشیدن به حکومت خود به خلیفه عباسی متوسل شد.
 (۴) اتحاد میان صفاریان و زنگیان موجب نگرانی شدید خلیفه عباسی شد و در نتیجه حکومت یعقوب لیث را به رسمیت شناخت.
- ۳۶- کدام خاندان حکومت‌گر، به‌رغم اختلاف مذهبی و بنابر ملاحظات سیاسی، سیادت عباسیان را پذیرفت؟
 (۱) سامانیان (۲) سلجوقیان (۳) آل بویه (۴) علویان طبرستان
- ۳۷- بزرگترین خطر برای حکومت طاهریان چه بود؟
 (۱) اختلافات درونی در خاندان طاهری
 (۲) برآمدن حکومت علویان در طبرستان
 (۳) اختلاف میان امرای طاهری و عباسیان
 (۴) دشمنی سرداران ترک با امیران طاهری
- ۳۸- کدام عامل در تحکیم قدرت عرب‌های فاتح، در مناطق مفتوحه ایران تأثیر بیشتری داشت؟
 (۱) مهاجرت گسترده عرب‌ها به مناطق مفتوحه
 (۲) ایجاد پادگان‌های نظامی در کنار شهرهای مفتوحه
 (۳) اسلام آوردن سریع خاندان‌های بزرگ ایرانی و دهقانان
 (۴) ناخشنودی مردم ایران از ساسانیان و علاقه آنان به اسلام
- ۳۹- برای مطالعه مناسبات مسلمانان و زرتشتیان در سده‌های نخستین اسلامی کدام اثر مناسب‌تر است؟
 (۱) تاریخ ایران در قرون نخستین اثر اشپولر
 (۲) مزدیسنا و ادب پارسی اثر محمد معین
 (۳) تاریخ ایرانیان و عرب‌ها اثر نولدکه
 (۴) ستیز و سازش اثر چوکسی
- ۴۰- کدام مورد از نتایج فتح اندلس به‌شمار نمی‌رود؟
 (۱) یهودیان اجازه تجارت و آزادی مالکیت یافتند.
 (۲) به‌لحاظ اجتماعی بر تعداد کشاورزان و مالکان کوچک افزوده شد.
 (۳) اندلس از کشمکش‌ها و درگیری‌های پیروان ادیان مسیحی و یهودی رهایی یافت.
 (۴) به برخی مالکان اراضی اجازه حفظ زمین‌هایشان داده شد و اراضی مالکان فراری به تصرف مسلمانان درآمد.

- ۴۱- مهم‌ترین اختلاف قرامطه با فاطمیان چه بود؟
 (۱) التزام به اصل تقیه
 (۲) امامت غایب و ظاهر
 (۳) مصلحت‌اندیشی‌های سیاسی
 (۴) به رسمیت شناختن خلافت عباسی
- ۴۲- مهم‌ترین عامل افول حکومت حمدانیان پس از مرگ سیف‌الدوله چه بود؟
 (۱) حمله فاطمیان به قلمرو حمدانیان
 (۲) حمله باسیلیوس امپراتور بیزانس به حلب
 (۳) نزاع سعدالدوله و سعیدالدوله برای تسلط بر حلب
 (۴) نزاع داخلی اعضا و وابستگان خاندان
- ۴۳- جنگ هشتم صلیبی و حمله به تونس، نشانه چه تغییری در راهبرد صلیبیان بود؟
 (۱) انتقام شکست لوئی نهم پادشاه فرانسه در جنگ هفتم صلیبی
 (۲) سيطرة بر راه‌های تجاری دریایی مدیترانه و بنادر مهم جنوبی آن
 (۳) گسترش جنگ‌های صلیبی به مناطق وسیع‌تری از سرزمین‌های اسلامی
 (۴) انحراف از اهداف اولیه صلیبیان و توجه به اهداف شخصی پادشاهان اروپایی
- ۴۴- کدام خاندان‌های قریش در حمایت از رسول خدا (ص) همراه با ابوطالب در شعب ابی‌طالب وارد شدند؟
 (۱) بنی هاشم و بنی زهره
 (۲) بنی هاشم و بنی مطلب
 (۳) بنی مطلب و بنی عبدالمطلب
 (۴) بنی عبدالمطلب و بنی عبدمناف
- ۴۵- نسب کدام قبیله به تیره عدنان نمی‌رسد؟
 (۱) بنی تمیم
 (۲) بنی ثقیف
 (۳) غسانیان
 (۴) بنو قضاعه
- ۴۶- روابط حکومت طولونیان با دستگاه خلافت عباسی چگونه بود؟
 (۱) با خلیفه عباسی روابط حسنه و با برادر خلیفه تیره بود.
 (۲) روابط سیاسی با خلیفه عباسی تیره و با برادر خلیفه حسنه بود.
 (۳) با خلیفه عباسی و امیرالامرا تیره بود و به لعن یکدیگر بر منابر انجامید.
 (۴) با دستگاه خلافت روابط خوبی برقرار بود و خلیفه عباسی القاب و منشور برای حاکمان طولونی فرستاد.
- ۴۷- با گروه کدام‌یک از بزرگان طائفه بنی عبدالاشهل، همه مردان و زنان آن به اسلام گرویدند؟
 (۱) اسعد بن زراره و ابو لبابه
 (۲) سعد بن عباد و اسعد بن زراره
 (۳) سعد بن معاذ و أسید بن حضیر
 (۴) سعد بن عباد و أسید بن حضیر
- ۴۸- مهم‌ترین زمینه فکری و اجتماعی که سبب شد علی (ع) برای احقاق حق شایستگی خود به جانشینی رسول خدا (ص) دست به اقدامی نزد چه بود؟
 (۱) اقدامات از پیش طراحی شده برخی صحابه
 (۲) عدم همراهی اشراف و بزرگان قریش با وی
 (۳) فقدان پذیرش فکری و اجتماعی برای رهبری وی
 (۴) ضعف جایگاه نسبی و حسبی خاندانی وی در فرهنگ قبیله‌ای
- ۴۹- کدام شخصیت بر اداره امور شخص خلیفه سوم و تصمیمات وی که سرانجام به قتل او انجامید نقش داشت؟
 (۱) مروان بن حکم
 (۲) مغیره بن شعبه
 (۳) عبدالرحمن بن عوف
 (۴) حکم بن ابی‌العاص بن امیه
- ۵۰- ریشه و عامل اصلی تشدید اختلافات سیاسی که به شورش بر ضد خلیفه سوم انجامید چه بود؟
 (۱) انحصار منابع ثروت در دست خاندانی خاص
 (۲) انحصار قدرت در دست خاندانی خاص
 (۳) اقدام بر ضد صحابه پارسای رسول خدا (ص)
 (۴) تفاخر خاندان اموی بر دیگر قبایل و خاندان‌ها

- ۵۱- نخستین اقدام امام علی (ع) پس از به خلافت رسیدن برای اصلاح امور آشفته جامعه چه بود؟
 (۱) رسیدگی به امور معیشتی مردم
 (۲) عزل و نصب کارگزاران سیاسی
 (۳) مقابله با مدعیان قدرت و فتنه‌گران
 (۴) از میان برداشتن نابرابری‌های اجتماعی
- ۵۲- چرا مهدی عباسی در دوره خلافت خود سیاست اعتدال و میانه‌روی را در پیش گرفت؟
 (۱) زیرا فردی نرم‌خو و مسالمت‌جو بود.
 (۲) چون قدرت خلافت تا زمان مرگ منصور تثبیت شده بود.
 (۳) چون اداره امور سیاسی در دوره او به دست وزیران افتاد.
 (۴) زیرا عباسیان با رقیب اصلی خود علویان به تفاهم پایدار رسیدند.
- ۵۳- فرمانده سپاه هوادار دعوت عباسی، در حمله به عراق و فتح کوفه که بود و فرجام کار او چه شد؟
 (۱) حسن بن قحطبه - در جنگ با یزید بن هبیره والی کوفه کشته شد.
 (۲) ابوسلمه خلیل - پس از انتخاب سقاح به خلافت، به وزارت رسید.
 (۳) ابومسلم خراسانی - پس از اختلاف با منصور به قتل رسید.
 (۴) قحطبه بن شبيب - قبل از فتح کوفه در رودخانه غرق شد.
- ۵۴- چرا محمد بن علی، کانون دعوت مبلغان عباسی را از کوفه به خراسان منتقل کرد؟
 (۱) گرایش کوفیان به کیسانیه و عقد پیمان همکاری سیاسی خراسانیان با عباسیان
 (۲) گرایش کوفیان به تشیع زیدی و گرایش خراسانیان به عباسیان
 (۳) گرایش کوفیان به علویان و دشمنی خراسانیان با امویان
 (۴) گرایش کوفیان به علویان و عرب ستیزی خراسانیان
- ۵۵- مرابطین پیروان چه کسی بودند و مؤسس واقعی دولت آنان که بود؟
 (۱) عبدالله بن یاسین - یوسف بن تاشفین
 (۲) ابوبکر بن عمر صنهاجی - یوسف بن تاشفین
 (۳) عبدالله بن یاسین - ابوبکر بن عمر صنهاجی
 (۴) ابوبکر بن عمر صنهاجی - عبدالله بن یاسین
- ۵۶- چرا فتوحات عثمانی‌ها در اروپا به ایجاد تغییرات و تحولات پایدار فکری - فرهنگی و اجتماعی منجر نشد؟
 (۱) روش‌های تبلیغات دینی عالمان وابسته به دولت عثمانی غیراستدلالی و از روی اجبار و اکراه بود.
 (۲) فتوحات عثمانی‌ها نه به نام اسلام و فرهنگ اسلامی که برای رواج زبان و فرهنگ ترکی بود.
 (۳) جریان فکری - دینی پروتستان در اروپا جاذبه بیشتری برای ساکنان اروپا داشت.
 (۴) فتوحات آنان ماهیت فرهنگی نداشت و وجه نظامی - سیاسی آن غالب بود.
- ۵۷- وصف زیر درباره کدام والی مسلمان درست است؟
 «لایق‌ترین و تواناترین والی اندلس در دوره خلافت امویان شام به لحاظ نظامی، سیاسی، اداری، اجتماعی و رفاهی و نیز دینی بود.»
 (۱) سَمْنَح بن مالک خَوْلَانِی
 (۲) عبدالرحمن بن عبدالله غافقی
 (۳) طارق بن زیاد
 (۴) موسی بن نصیر
- ۵۸- عوامل مهم و مؤثر بر کاهش برتری تجارت بین‌الملل دولت صفوی کدام است؟
 (۱) تشکیل کمپانی هند شرقی - خروج پرتغالی‌ها از هرمز
 (۲) تبدیل «ممالک» به «املاک خاصه» - اصلاح نظام مالی
 (۳) تصرف قسطنطنیه از سوی عثمانی‌ها - کشف دماغه امید نیک
 (۴) درگیری‌های نظامی در دو جبهه شرق و غرب دولت صفوی

- ۵۹- کدام گزینه در خصوص اولویت‌های سیاسی شاه عباس کبیر در آغاز سلطنت او نادرست است؟
 (۱) حمایت از سران قزلباش و تقویت و توسعه اختیارات قزلباشان
 (۲) بازپس‌گیری سرزمین‌های تحت اشغال عثمانی
 (۳) تجدید سازمان سپاه و اصلاح نظام مالی
 (۴) اخراج ازبکان از خراسان
- ۶۰- فتح سیسیل در دوره امارت کدام دولت مسلمان و کدام امیر فتح شد؟
 (۱) اغلبیان - زیاده الله اول
 (۲) رستمیان - عبدالرحمن بن رستم
 (۳) اغلبیان - ابراهیم بن اغلب
 (۴) رستمیان - اغلب بن ابراهیم
- ۶۱- در دوره اسلامی در کدام یک از مناطق مصر، مرکز صنایع دریایی یا دارالصناعة وجود نداشت؟
 (۱) قلزم (۲) فسطاط (۳) اسکندریه (۴) بندر عیذاب
- ۶۲- کدام گزینه درباره کتاب «البلدان ابن فقیه همدانی» نادرست است؟
 (۱) در زمره آثار جغرافیایی مکتب عراقی جای می‌گیرد.
 (۲) رویکرد عجایب و غرائب‌نویسی در این اثر غالب است.
 (۳) نمی‌توان آن را در زمره یکی از دو مکتب عراقی یا بلخی جای داد.
 (۴) براساس آثار جغرافیایی پیش از خود نوشته شده و کمتر مبتنی بر مشاهدات نویسنده است.
- ۶۳- اهمیت اقتصادی جزیره (جزیره فراتیبه) در جغرافیای تاریخی قرون میانه اسلامی چه بود؟
 (۱) تولید گندم و جو
 (۲) وجود معادن نفت و قیر
 (۳) استخراج طلا و نقره
 (۴) کشت پنبه و صنعت نساجی
- ۶۴- کدام گزینه درباره «بغداد» درست است؟
 (۱) قریه‌ای از قرای الانبار بود و بازاری موسمی در آن بر پا می‌شد.
 (۲) از شهرهای بزرگ الانبار بود، که بعدها توسط منصور عباسی توسعه پیدا کرد.
 (۳) شهری است که توسط منصور عباسی ساخته و به پیشنهاد مشاوران ایرانی، بغداد نامیده شد.
 (۴) همان شهر منصور یا مدینه السلام است که بعدها شهر بغداد امروزی بر خرابه‌های آن بنا گردید.
- ۶۵- عبارت «از مشهورترین و کهن‌ترین آثار تاریخی فارسی درباره غزنویان، خاصه عصر سلطان مسعود» در وصف کدام منبع درست است؟
 (۱) ظفرنامه (۲) تاریخ بیهقی (۳) تاریخ بیهقی (۴) تاریخ یمینی
- ۶۶- در کدام یک از موضوعات تاریخ‌نگاری به ذکر جزئیات فرهنگی و اجتماعی توجه خاص و بیشتری شده است؟
 (۱) تواریخ عمومی (۲) تواریخ محلی (۳) أنساب (۴) فتوح
- ۶۷- کدام یک از منابع به روش ترکیبی نوشته شده است؟
 (۱) تاریخ یعقوبی (۲) تاریخ الرسل و الملوك
 (۳) مقتل الحسين ابومخنف (۴) اخبار الدولة العباسیه
- ۶۸- اطلاعات تاریخی در کدام یک از منابع به ترتیب حروف الفبا تنظیم شده است؟
 (۱) تاریخ بخارا (۲) تاریخ بغداد (۳) مقاتل الطالبین (۴) الطبقات الکبری
- ۶۹- کدام کتاب برای بررسی اوضاع شام در عصر مماليك و روابط آنان با ایلخانان مهم است و مؤلف آن کیست؟
 (۱) البداية و النهاية - مقریزی
 (۲) البداية و النهاية - ابن کثیر
 (۳) السلوك لمعرفة دول الملوك - مقریزی
 (۴) السلوك لمعرفة دول الملوك - ابن کثیر

- ۷۰- کدام گزینه در مورد بررسی چاپ‌های دائرةالمعارف اسلام طبع اروپا نادرست است؟
 (۱) بیانگر نگاه منصفانه‌تر در چاپ‌های جدید است.
 (۲) بیانگر تحول و پیشرفت مطالعات اسلامی است.
 (۳) بیانگر همه اغراض و خصوصت‌های شرق‌شناسان با اسلام است.
 (۴) بیانگر مشارکت تدریجی پژوهشگران مسلمان در تألیف مقالات است.
- ۷۱- تأسیس کرسی زبان‌های شرقی در دانشگاه‌های اروپایی نتیجه کدام عامل بود؟
 (۱) تصمیمات شورای کلیسا در وین
 (۲) تصمیم پیترو مکرّم در صومعه کلونی
 (۳) تصمیم اسقف دن رایموندو در اسپانیا
 (۴) تصمیمات کلیسا برای آغاز جنگ صلیبی
- ۷۲- عامل اصلی رشد و توسعه شهرسازی و شهرنشینی در اسلام چه بود؟
 (۱) بی‌توجهی به کشاورزی و روستانشینی
 (۲) فتوحات و ماهیت نظامی دین اسلام
 (۳) ماهیت شهری دین اسلام و ترغیب به شهرنشینی
 (۴) تسهیل در رونق اقتصادی و گسترش دعوت اسلامی
- ۷۳- کدام اثر شاهکار نقاشی و حاوی ۲۵۰ تصویر مینیاتور است؟
 (۱) خمسة نظامی
 (۲) هفت اورنگ جامی
 (۳) شاهنامه بایسنقری
 (۴) شاهنامه شاه طهماسبی
- ۷۴- عنصر اصلی تزئین در هنر و معماری اسلامی که می‌توانست روح و فضایی اسلامی را به بیننده القا کند، کدام است؟
 (۱) طرح‌های اسلیمی
 (۲) خط و خوشنویسی
 (۳) موزائیک یا معرق‌کاری
 (۴) نقاشی در قالب کاشی‌های هفت رنگ
- ۷۵- موضوع «علل الحدیث» در حوزه علم الحدیث کدام است؟
 (۱) بررسی فلسفه علم حدیث
 (۲) بررسی دلایل روایت حدیث
 (۳) بررسی عیوب سندی یا متنی حدیث
 (۴) بررسی شرایط و شئون صدور حدیث
- ۷۶- کدام گزینه درست است؟
 (۱) مسجد جامع قیروان در مغرب اقصی به‌دست بانویی نیکوکار تأسیس شد.
 (۲) درخشان‌ترین دوره فعالیت آموزش جامع زیتونه تونس در روزگار حفصیان بود.
 (۳) از مساجد آموزشی غرب جهان اسلام، جامع قرویین در مراکش است که بنیان‌گذار آن عقبه بن نافع است.
 (۴) جامع‌الزهر در دوره سیطره عثمانیان شکوه دوره فاطمیان را بازیافت و با اشغال مصر از سوی فرانسویان بار دیگر به رکود کشانده شد.
- ۷۷- کدام دانشمند در مکتب نجومی مراغه جای دارد؟
 (۱) ابوسهل کوهی
 (۲) کوشیار گیلانی
 (۳) ابن شاطر دمشقی
 (۴) شرف‌الدین طوسی
- ۷۸- در قرن چهارم هجری کدام‌یک از عالمان نجوم و ریاضی به‌دلیل مهارت و نوآوری در ساخت اسطرلاب ملقب به «اسطرلابی» شد؟
 (۱) ابوحامد صاغانی
 (۲) عبدالرحمن صوفی
 (۳) ابوسعید سجزی
 (۴) ابواسحاق صابی
- ۷۹- رساله محیطیه اثر کیست و موضوع آن چیست؟
 (۱) ابوریحان بیرونی - جغرافیا
 (۲) ابوریحان بیرونی - کانی‌شناسی
 (۳) غیاث‌الدین جمشید کاشانی - نجوم
 (۴) غیاث‌الدین جمشید کاشانی - حساب و هندسه

- ۸۰- کدام گزینه درباره «رصدخانه سمرقند» نادرست است؟
 (۱) فعالیت رصدخانه سمرقند تا پایان قرن نهم ادامه یافت و سپس رو به ویرانی رفت.
 (۲) یکی از بخش‌های مهم این رصدخانه قوس نصف‌النهاری سنگی یا سدس جداری بزرگی بود.
 (۳) الغ بیک، غیاث‌الدین جمشید، قاضی‌زاده رومی و قوشچی از دانشمندان فعال این رصدخانه بودند.
 (۴) محی‌الدین مغربی زیج ادوار الانوار مدی‌الدهور و الاکوار را در اصلاح و تکمیل زیج ایلخانی در این رصدخانه تدوین کرد.
- ۸۱- تحقق علوم انسانی با چهار شرط طلب، بحث، حيله و زمان مربوط به آرای کدام عالم مسلمان است؟
 (۱) کندی (۲) فارابی (۳) ابن‌سینا (۴) ابوالحسن عامری
- ۸۲- در کتاب «منیة‌المريد فی آداب المفید و المستفید» کدام گرایش تعلیم و تربیتی غالب است؟
 (۱) فقهی (۲) حدیثی (۳) اخلاقی (۴) عرفانی
- ۸۳- در دیدگاه جورج مقدسی، مدرسه حاصل ترکیب و گسترش کدام نهادهاست؟
 (۱) خان - دارالعلم (۲) مسجد - خان (۳) دارالعلم - مسجد (۴) مسجد - دارالکتب
- ۸۴- اعتبار «اجازه» به معنای خاص در نظام تعلیمی مسلمانان در چه مرتبه‌ای قرار داشت؟
 (۱) پایین‌تر از وجاده (۲) بالاتر از سماع (۳) پایین‌تر از مناوله (۴) پایین‌تر از سماع
- ۸۵- کدام یک از رویکردهای تعلیم و تربیتی در تمدن اسلامی بر مؤسسات و مراکز آموزشی غالب بود؟
 (۱) نقلی (۲) عقلی (۳) اخلاقی (۴) صوفیانه
- ۸۶- کدام مسجد بر جای معابد قدیمی پیش از اسلام بنا نشد؟
 (۱) جامع قدیم اصفهان (۲) جامع ایاصوفیه
 (۳) جامع اموی دمشق (۴) جامع سلطان محمد فاتح
- ۸۷- کدام اندیشمند ایرانی رویکرد و تأملات فلسفی نظام‌یافته‌تری نسبت به مسئله تحقیق و تعیین حقیقت تاریخی داشت و نام کتابش چیست؟
 (۱) کافجی - تحفة المساکین (۲) عضالدین ایجی - تحفة المساکین
 (۳) کافجی - المختصر فی علم التاريخ (۴) عضالدین ایجی - المختصر فی علم التاريخ
- ۸۸- کدام گزینه درباره ویژگی‌های تاریخ‌نگاری مسعودی نادرست است؟
 (۱) واقع‌نگری، بینش اصلی او به تاریخ بود. (۲) تاریخ را در پیوند با جغرافیا می‌دید.
 (۳) رویکرد جامعه‌شناسی به تاریخ داشت. (۴) در تاریخ‌نگاری به منابع اصلی توجه و توصیه داشت.
- ۸۹- مهم‌ترین اقدام تشکیلاتی و اداری عبدالملک مروان چه بود؟
 (۱) تغییر در نظام انتخاب ولایت‌عهدی (۲) تعریب النقود و تنظیم نظام پولی
 (۳) تعریب الطراز و الغای طرازهای رومی (۴) تعریب الدواوین و عربی کردن دفاتر مالی
- ۹۰- منظور از «روک ناصری» چیست؟
 (۱) اصلاحات اراضی همراه با مساحی جدید اراضی در عهد مماليك برجی
 (۲) سازماندهی مجدد امور نظامی و لشکری مماليك در مقابله با صلیبی‌ها
 (۳) اصلاح ساختار نظام پولی و تنظیم امور مالیاتی در عهد ایوبیان
 (۴) اصلاح تشکیلات اداری و سیاسی در عهد مماليك بحری

